

Raadsbesluit

Ondernemersfonds Noordwijk

Openbaar

Zaaknummer	: Z/15/010611 D/8746
Datum opstellen	: 26 mei 2016
Agendapunt	: 14 15
Portefeuillehouder	: Wethouder P.J. Barnhoorn
Steller van het stuk	: J. van Hameren
Teamleider	: Geen Teamleider
Manager	: Manager Ruimte en Samenleving
Datum gewenst besluit	: donderdag 25 augustus 2016

De raad van de gemeente Noordwijk;

Gelezen het voorstel van het college;

Besluit:

1. In te stemmen met een verhoging van het OZB tarief niet woningen met 20% te verhogen per 1 januari 2017, ten behoeve van de dekking van een ondernemersfonds voor een periode van 3 jaar (tot 31 december 2019)
2. De door de verhoging van de OZB gegenereerde middelen beschikbaar stellen via een subsidie aan de Stichting Ondernemersfonds Noordwijk (i.o.) en de begroting dienovereenkomstig te wijzigen
3. Het convenant tussen gemeente en Stichting Ondernemersfonds Noordwijk vast te stellen
4. De Deelverordening Ondernemersfonds Noordwijk vast te stellen
5. kennis te nemen van het feit dat uw raad geïnformeerd wordt over de resultaten van de evaluatie van het fonds, teneinde een besluit te nemen over voortzetting ervan

Aldus vastgesteld in de openbare Raadsvergadering van 25 augustus 2016

R.S. van Belzen
Griffier

J. Rijpstra
Voorzitter

Voorstel

Gevraagd besluit:

1. In te stemmen met een verhoging van het OZB tarief niet woningen met 20% te verhogen per 1 januari 2017, ten behoeve van de dekking van een ondernemersfonds voor een periode van 3 jaar (tot 31 december 2019)
 2. De door de verhoging van de OZB gegenereerde middelen beschikbaar stellen via een subsidie aan de Stichting Ondernemersfonds Noordwijk (i.o.) en de begroting dienovereenkomstig te wijzigen
 3. Het convenant tussen gemeente en Stichting Ondernemersfonds Noordwijk vast te stellen
 4. Kennis te nemen van het feit dat uw raad geïnformeerd wordt over de resultaten van de evaluatie van het fonds, teneinde een besluit te nemen over voortzetting ervan
-

Korte toelichting

- In het coalitieakkoord 2014 – 2018 Denk mee. Doe meer! is opgenomen dat de heffing van onroerende zaakbelasting voor bedrijven wordt verhoogd om daarmee het ondernemersfonds vorm te geven.
- In het collegewerkprogramma 2014 – 2018 is opgenomen dat op verzoek van ondernemers een opslag op de OZB van niet-woningen als financieringsvorm gebruikt wordt voor het vullen van het ondernemersfonds. De belasting (dus ook de opslag) geldt voor het hele gebied van de gemeente. Met dit ondernemersfonds betalen alle Noordwijkse ondernemers mee aan collectieve voorzieningen en / of activiteiten. Dit ondernemersfonds wordt door en voor ondernemers uitgewerkt. Faciliteiten en ondersteuning vanuit gemeente en externe expertise.
- Met de subsidieaanvraag voor de oprichting van een ondernemersfonds voor Noordwijk verzoeken de ondernemers een ondernemersfonds in te stellen voor het hele gebied van de gemeente.

Algemeen

Een ondernemersfonds biedt het gezamenlijk ondernemerschap in de gemeente een structurele financiële positie waarmee collectieve activiteiten bekostigd kunnen worden. In de kern is een ondernemersfonds het gevolg van een afspraak tussen ondernemers en lokale politiek: de gemeenteraad verhoogt de OZB voor niet-woningen met een van te voren afgesproken bedrag en stelt tegelijkertijd een subsidie in ter waarde van de OZB-verhoging voor een op te richten stichting.

Het begrip 'ondernemer' valt in een ondernemersfonds samen met de OZB-categorie niet-woningen. Dat betekent dat niet alleen de commerciële bedrijven – winkels, horeca, kantoren, dienstverleners, werkplaatsen, fabrieken – meedoen, maar ook non-profit ondernemingen uit overheid, het onderwijs, de cultuur, de zorg, welzijn, sport. Alleen het wettelijk van OZB vrijgestelde vastgoed doet niet mee: kerken die voor de eredienst in gebruik zijn, waterstaatkundige werken, landbouwgrond.

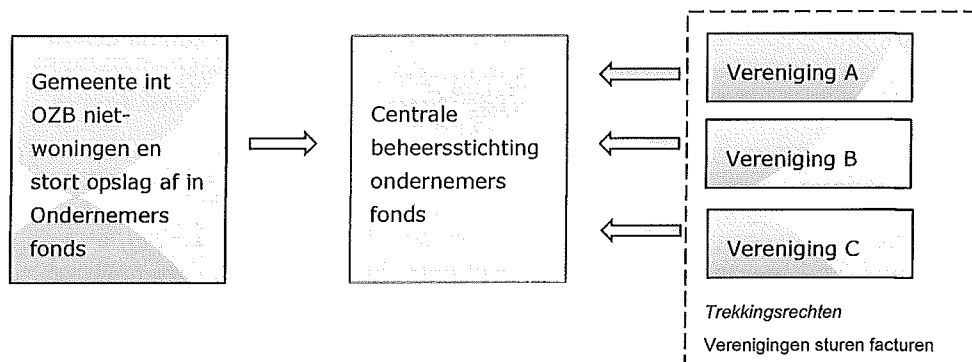
Zzp'ers betalen mee zoverre zij eigenaar of gebruiker zijn van een (gedeelte van een) bedrijfspand, zij die vanuit huis werken betalen niet mee. Dat laatste betekent overigens niet dat zij per definitie zouden moeten worden uitgesloten van participatie in een fonds. De vrijwillige inzet van zzp'ers in ondernemersbesturen en / of commissies kan een welkome versterking betekenen voor het organisatorisch vermogen van ondernemersorganisaties in de gemeente

De inkomsten van het Ondernemersfonds worden geheel gevormd door de bijdrage van de gemeente Noordwijk. In de vorm van een 'subsidie' wordt het geld dat middels een opslag op

de OZB op niet-woningen extra bij de gemeente binnenkomt naar het Ondernemersfonds overgemaakt.

Werking van een ondernemersfonds

Het Ondernemersfonds is voor haar voortbestaan afhankelijk van de middelen die worden opgebracht door de opslag op de OZB niet-woningen. Deze wordt door de gemeente Noordwijk geïnd en overgedragen aan het Ondernemersfonds. Het fonds wordt beheerd door een centrale 'beheersstichting Ondernemersfonds'. Verenigingen (van gebieden of sectoren) ontvangen trekkingsrechten (en sturen de bestedingsvoorstellen en facturen naar het centrale beheersstichtingsbestuur.

Elk gebied (of sector) krijgt de 'eigen inleg' weer terug. Maar niet in de vorm van contant geld: dat zou het rondpompen van geld betekenen. De gebieden (of sectoren) krijgen een trekkingsrecht op het fonds ter hoogte van hun inleg. De beheersstichting betaalt de rekeningen, zorgt voor administratieve verwerking, verantwoording en btw-verrekening. Deze werkwijze is in andere gemeenten doelmatig en effectief gebleken. Het is ook mogelijk om met elkaar af te spreken dat een deel van het geld voor kosten en algemene doelen wordt gereserveerd.

Waarom geen BIZ of Reclamebelasting?

In het politieke gesprek over een ondernemersfonds komt vaak de vraag aan de orde waarom er wordt gekozen voor een ozb-gevoed fonds en niet voor een andere variant, de reclamebelasting of een Bedrijven Investerings Zone (BIZ). Zonder teveel op de techniek van die twee heffingen in te gaan, melden we hier de twee voornaamste overwegingen.

1. Reclamebelasting en BIZ zijn geschikte oplossingen wanneer de ambitie is om een lokaal probleem aan te pakken: een overzichtelijke terrein of winkelcentrum. De ambitie in Noordwijk is om weliswaar de ondernemers op de terreinen, winkelcentra en in hun clusters in positie te brengen, maar om dat wel te doen vanuit een gemeente brede samenhang. De uitdagingen in Noordwijk gaan verder dan alleen een winkelstraat of een bedrijventerrein. In veel gemeenten die vroeg gestart zijn met een BIZ of een reclamebelasting, wordt nu vastgesteld dat het kader te smal is om effectief op te treden. Je kunt de lokale economie niet zomaar in kleine stukjes knippen. Dat is ook het pleidooi in Noordwijk. Het instellen van een serie aan gebied gebonden fondsen is niet alleen een zeer bewerkelijke en kostbare taak, het gaat ook ten kosten van de samenhang.
2. De Ondernemersfondsen zijn vanaf 2005 ontwikkeld met een geheel 'vrije vorm'. De rijksoverheid heeft enkele jaren later naast de ondernemersfondsen de BIZ-wet gezet, die gedetailleerde voorschriften bevat: over de wijze van totstandkoming, over het beheer, het toezicht, de bestedingen, de verantwoording en de rol van de gemeente. De BIZ is geschikt wanneer gemeente en ondernemers zich veilig voelen bij een

regelgeleide omgeving. Dat kan in sommige situaties goed werken. Een gemeente die een eindstem wil houden in wat ondernemers aan plannen maken, komt bij een BIZ uit. Maar de reeds bestaande gemeente brede fondsen maken duidelijk dat het ook prima zonder dat regelkader kan. Een 'vrije vorm' voor en door ondernemers geeft maximale mogelijkheden om in te spelen op de behoeftes en om lange termijn plannen mogelijk te maken.

De reclamebelasting zit enigszins tussen ozb-fonds en BIZ in, maar biedt alleen soelaas voor gebieden waar reclame gemaakt wordt. De reclamebelasting kan qua methodiek wel zo ingericht worden dat hij goed aansluit op een ondernemersfonds. Ervaring leert dat de financieringsbehoeftes van winkeliers op termijn uiteen kunnen lopen met die van ondernemers op een bedrijventerrein. Effectieve promotie van winkelgebieden kan nu eenmaal meer kosten met zich meebrengen dan een pakket van basisvoorzieningen (parkmanagement, beveiliging) op de bedrijventerreinen. Promotiedoeleinden lenen zich veel meer voor grotere investeringen.

Een investering in de promotie van winkelcentra betaalt zich in enkele gevallen uit tot het vijfvoudige in meeropbrengst door omzetvergrotingen. Om aan deze uiteenlopende financieringsbehoeftes tegemoet te komen kan in winkelcentra het gemeente brede fonds op termijn geflankeerd worden door extra gebied gebonden financiering met behulp van de reclamebelasting. Een systematiek die onder andere in de gemeente Helmond naar tevredenheid functioneert. Voor Noordwijk is dit nu niet aan de orde, maar mocht hier op termijn verandering in komen dan is een dergelijke combinatie ook hier mogelijk.

Onderbouwing voorstel

1. In te stemmen met een verhoging van het OZB tarief niet woningen met 20% te verhogen per 1 januari 2017, ten behoeve van de dekking van een ondernemersfonds voor een periode van 3 jaar (tot 31 december 2019)

Argument(en)

- In het huidige ondernemersklimaat is het belangrijk dat ondernemers samenwerken en zich organiseren. Dat heeft vooral te maken met verschuivende bestedingspatronen bij consumenten (internet, nadruk op beleving) en de toename van 'freeriders'. Daarnaast is er een toenemende druk op het bedrijfsleven om mede verantwoordelijkheid te nemen voor de omgeving (niet alleen fysiek, maar bijvoorbeeld ook voor de onderwijs-arbeidsmarkt). Succesvolle economische gemeenschappen kenmerken zich vooral door een goed georganiseerde samenwerking. Het gaat hier om verschillende vormen van organisatie, die een steeds belangrijker vestigingsfactor vormen.
- Een ondernemersfonds stelt ondernemers in een gemeente in staat om een goede financiële grondslag te leggen voor de behartiging van hun gemeenschappelijke belangen. Het fonds wordt gevoed via een verhoging van de Onroerend Zaak Belasting (OZB) voor niet-woningen. De opbrengst van die verhoging vloeit één-op-één terug in de kas van de (op te richten) Stichting ondernemersfonds Noordwijk. Het grote voordeel van de inning via de belastingkas is dat iedereen mee doet en dat de problemen van financiering van gemeenschappelijke voorzieningen voorgoed zijn opgelost. Een ondernemersfonds schept de mogelijkheden om het ondernemingsklimaat verder te versterken.³
- Een verhoging van het OZB-tarief is noodzakelijk om het fonds financieel te voeden. De gemeenteraad is bevoegd hierover een besluit te nemen.
- Een verhoging met 51,10 euro per € 100.000 WOZ-waarde, oftewel 0,1746% van de waarde voor eigenaren en 0,132% van de waarde voor gebruikers, zal enige impact hebben op de begroting van ondernemers, maar realiseert tegelijkertijd een fonds dat substantieel genoeg is om daadwerkelijk activiteiten te ondernemen.

- Een dergelijke verhoging levert een bruto meeropbrengst op van ongeveer € 347.399,-, dit betekent een fonds ter grootte van de bruto meeropbrengst op jaarbasis. Dit biedt de ondernemers financiële armslag om de revitalisering van de Noordwijkse economie ter hand te nemen.
- De periode van 3 jaar geeft de gelegenheid aan het fonds om zichzelf te bewijzen. Bij een negatieve evaluatie stopt het fonds na deze periode.
- Begin 2015 is de heer Cassee, in opdracht van de Noordwijkse Ondernemersvereniging (NOV) en de gemeente Noordwijk, gestart met een onderzoek naar de haalbaarheid van een nieuw op te richten Ondernemersfonds in Noordwijk. In de eerste oriënterende fase heeft de heer Cassee met meer dan dertig ondernemers uit verschillende sectoren en gebieden gesproken. De conclusie van de eerste fase is dat men bijna unaniem van mening is dat de vitaliteit van de Noordwijkse economie achteruit gaat. Er ontbreekt gemeenschappelijk enthousiasme. Met het Ondernemersfonds kun je het dorp revitaliseren en wat al vitaal is behouden. Veel wordt nu gedaan door goedwillende amateurs, de middelen in het fonds maken het mogelijk om daarnaast professionals in te schakelen
- In mei 2015 is gestart de tweede fase, de conceptfase. Tijdens deze fase is onder andere een workshop met twintig ondernemers gehouden. Tijdens deze workshop is de noodzaak voor het fonds onderzocht, de inrichting van het fonds en bestedingsdoelen van middelen. In september 2015 heeft de heer Cassee zijn bevindingen middels een onderzoeksrapport aan de opdrachtgevers gerapporteerd.
- De Openbare Algemene Ledenvergadering van de Noordwijkse Ondernemers vereniging van maandag 9 november 2015 stond in het teken van het informeren over een op te richten Ondernemersfonds in Noordwijk. Specifiek doel van deze avond was een peiling over hoe men denkt over de oprichting van een Ondernemersfonds. Ruim 130 aanwezigen kregen de mogelijkheid hun mening te geven en vragen te stellen.
- Bijna de helft van de aanwezigen (47%) stemde voor de optie om zo snel mogelijk de instelling van een ondernemersfonds aan te vragen. 34% stemde voor de optie om de inhoud verder uit te werken en het fonds in 2017 op te richten en slechts 19% stemde tegen het ondernemersfonds. De Noordwijkse Ondernemersvereniging heeft het advies om de inhoud verder uit te werken en het fonds in per 1 januari 2017 (indien de raad daartoe besluit) in te stellen.

Kanttekeningen / Risicofactor(en) en eventuele alternatieven

- Het instellen van een ondernemersfonds is niet nieuw. In verschillende gemeenten zijn ondernemersfondsen opgericht en in onze regio hebben de gemeenten Katwijk, Lisse, Leiden en recent ook Teylingen een dergelijk fonds ingevoerd. Net zoals in andere gemeenten zijn er ook in Noordwijk tegenstanders te vinden die de instelling van een ondernemersfonds niet zien zitten. Men heeft geen behoefte aan collectieve actie, vindt een fonds niet democratisch genoeg, weet niet waar het geld aan besteed zou moeten worden, vindt het een aantasting van het vrije ondernemerschap etc.
- De Noordwijkse Ondernemersvereniging (NOV) heeft hier begrip voor, maar is van mening dat de urgentie van een revitalisering van de Noordwijkse economie zwaarder moet wegen. Gemeenschappelijke aanpak is geboden, evenals structurele financiering. Bovendien blijven de ondernemers in de 'drivers seat'. Zij beslissen gezamenlijk waar het geld aan zal worden uitgegeven.

Onderbouwing voorstel

2. De door de verhoging van de OZB gegenereerde middelen beschikbaar stellen via een subsidie aan de Stichting Ondernemersfonds Noordwijk (i.o.) en de begroting dienovereenkomstig te wijzigen

Argument(en)

- De beschikbaarstelling van de subsidie aan de Stichting is noodzakelijk om het systeem van trekkingsrechten te kunnen realiseren. Uw raad is bevoegd om hierover een besluit te nemen.
- De tussenkomst van een zelfstandige, onafhankelijke stichting waarborgt dat het fonds van, voor en door ondernemers is.
- Een stichting waarin alle ondernemers middels gebiedsverenigingen zijn vertegenwoordigd dient als gesprekspartner voor de gemeente. Dit maakt dialoog met het bedrijfsleven voor de gemeente transparanter en zorgt voor een sterkere onderhandelingspositie voor de ondernemers.
- In de concept meerjarenbegroting 2017-2019 is nog geen rekening gehouden met de effecten van het ondernemersfonds. Deze effecten zijn budgettair neutraal, maar de begroting dient wel gewijzigd te worden.

Kanttekeningen / Risicofactor(en) en eventuele alternatieven

Niet van toepassing

Onderbouwing voorstel

3. Het convenant tussen gemeente en Stichting Ondernemersfonds Noordwijk vast te stellen

Argument(en)

Bij oprichting van de Stichting, in het eerste kwartaal van 2017, wordt een convenant tussen gemeente en Stichting ondertekend. Hiermee worden de onderlinge verhoudingen, randvoorwaarden en prestatieafspraken tussen gemeente en Stichting Ondernemersfonds Noordwijk vastgelegd, waarmee het fungeert als basis voor het functioneren van de stichting.

Kanttekeningen / Risicofactor(en) en eventuele alternatieven

Niet van toepassing

Onderbouwing voorstel

4. De Deelverordening Ondernemersfonds Noordwijk vast te stellen

Argument(en)

In artikel 9 van het convenant wordt vastgesteld dat artikelen 5, 6, 7 en 8 afwijken van de Algemene Subsidieverordening gemeente Noordwijk 2011. Derhalve worden deze artikelen vastgesteld in de Deelverordening Subsidiering Ondernemersfonds Noordwijk

Kanttekeningen / Risicofactor(en) en eventuele alternatieven

Niet van toepassing

Onderbouwing voorstel

5. Kennis te nemen van het feit dat uw raad geïnformeerd wordt over de resultaten van de evaluatie van het fonds, teneinde een besluit te nemen over voortzetting ervan

Argument(en)

Begin 2019 wordt het ondernemersfonds geëvalueerd. Deze evaluatie vormt een belangrijke informatiebron bij het besluit om het ondernemersfonds al dan niet voort te zetten. Gezien dit belang wordt de raad over de resultaten van de evaluatie geïnformeerd

Kanttekeningen / Risicofactor(en) en eventuele alternatieven

Niet van toepassing

Consequenties

Financiële consequenties

De reguliere OZB-heffing op niet-woningen wordt geheven in een percentage van 0,11% van de gebruikers en 0,1455% van de eigenaren. Een eigenaar-gebruiker betaalt 100%. De bijdrage voor het ondernemersfonds wordt ook naar deze rato geheven, hetgeen neerkomt op een verhoging van € 22,00 voor gebruikers en € 29,10 voor eigenaren per €100.000 WOZ-waarde. Dit betekent een extra verhoging van de OZB-belasting op niet-woningen van 0,0291% voor eigenaren en 0,022 % voor gebruikers.

Deze verhoging komt bovenop de algemene verhoging van de OZB van ..%. Gemeenten mogen voor de instelling van een ondernemersfonds door de landelijke macronorm heengaan. Als een pand leegstaat, wordt er echter geen gebruikersheffing geïnd. Deze "misgelopen" opbrengsten zijn, op basis van de het gemiddelde leegstandspercentage, al verrekend in de totale opbrengst van het fonds. De meeropbrengst van de OZB-verhoging bedraagt op jaarbasis ongeveer € 350.000.

Ook is de gemeente Noordwijk eigenaar van vastgoed dat niet wettelijk vrijgesteld is van OZB belasting. De OZB-opslag van deze panden wordt door de gemeente ingehouden op het uit te keren subsidiebedrag aan de Stichting Ondernemersfonds Noordwijk. De gemeente krijgt dan ook geen trekkingsrecht in het fonds.

Aangezien het ondernemersfonds gevoed wordt door een opslag op een bestaande belasting, zijn de bijkomende incassokosten voor de gemeente nihil. Wel is in de concept meerjarenbegroting 2016-2019 nog geen rekening gehouden met de effecten van een ondernemersfonds, dus moet deze gewijzigd worden. Deze effecten zijn budgettair neutraal.

Personele consequenties

Het implementatietraject bestaat onder andere uit het opzetten van de stichting, opstellen en afsluiten van een convenant tussen stichting en gemeente en het installeren van een fondsbestuur en raad van advies. Na opstart van de stichting zal het fonds volledig zelfstandig functioneren, met de inzet van professionele capaciteit gefinancierd uit de beheerskosten.

Dit betekent dat er alleen gemeentelijke uren worden gemaakt voor het afhandelen van de financiële rapportage van de stichting. Deze zijn binnen de huidige capaciteit beschikbaar.

Gemeentebelastingen int de OZB-belasting en de gemeente Noordwijk keert de opslag bedoeld voor het fonds als subsidie uit aan de stichting Ondernemersfonds. Vanuit Belastingen moet hiertoe aan de gemeente gerapporteerd worden over daadwerkelijk geïnde OZB en dus het aandeel daarvan dat bestemd is voor de Stichting Ondernemersfonds. De systematiek van trekkingsrechten wordt opgetuigd en uitgevoerd door de stichting Ondernemersfonds, dus zullen hier geen gemeentelijke uren mee gemoeid zijn.

Juridische consequenties

Niet van toepassing

Overige consequenties

Niet van toepassing

Uitvoering

Per 1 januari 2017 zal de OZB op niet-woningen worden verhoogd met 20%. Deze opbrengsten worden gereserveerd voor de Stichting Ondernemersfonds Noordwijk. Tegelijk wordt in het 1e kwartaal van 2017 gewerkt aan het optuigen van de Stichting Ondernemersfonds, met een bestuur en een adviesraad.

Het bestuur van de stichting ziet erop toe dat de middelen volgens de afspraken in het convenant worden gealloceerd. Hierbij wordt door de stichting (professionele) capaciteit ingeschakeld, gefinancierd uit de 6% beheerskosten die ingehouden wordt op het trekkingsrecht van de ondernemers. De adviesraad bestaat uit een vertegenwoordiging van alle verschillende trekkingsgebieden en geeft gevraagd en ongevraagd advies aan het bestuur.

In het 2e kwartaal van 2017 zullen de voorbereidingen ten aanzien van implementatie van het fonds worden afgerond door de stichting, waarna de financiering van collectieve activiteiten van ondernemers mogelijk wordt. Mocht het voor een trekkingsgebied niet mogelijk blijken zich in het eerste jaar te organiseren en dus gebruik te maken van het trekkingsrecht, dan blijven deze gelden als geormerkte reservering staan bij de stichting Ondernemersfonds, voor gebruik in de daaropvolgende twee jaren.

Evaluatie

Zodra de stichting tot stand is gekomen wordt een convenant tussen stichting en gemeente ondertekend, waarin onderlinge verhoudingen, randvoorwaarden en prestatieafspraken worden vastgelegd.

Hierin is ook vastgelegd dat de stichting financiële verantwoording aflegt bij de gemeente, ook over haar eigen exploitatie, zodat de gemeente toezicht blijft houden op de bestedingssystematiek van middelen met een publieke oorsprong. Als dit convenant opgesteld is wordt de raad nader geïnformeerd.

Begin 2019 wordt een evaluatie van het functioneren van het fonds opgestart, teneinde een besluit te kunnen nemen over voortzetting van het fonds. Hier zal ook het draagvlak worden gemeten onder de verschillende groepen trekkingsgerechtigden. De resultaten van de evaluatie zullen door de stichting aan college en raad worden voorgelegd

Meegezonden stukken

1. Aanbiedingsbrief subsidieaanvraag voor de oprichting van een ondernemersfonds voor Noordwijk
2. Document: achtergronden van de subsidieaanvraag voor de oprichting van een ondernemersfonds voor Noordwijk
3. Concept convenant inzake het ondernemersfonds Noordwijk

Ondernemersfonds Noordwijk

Openbaar

Doelgroepen extern

Ondernemers en inwoners van Noordwijk

Communicatiemiddelen extern

Besluitenlijst, persbericht

Doelgroepen intern

Gemeentelijke organisatie

Communicatiemiddelen intern

Nieuwsitem intranet

Kernboodschap

Op verzoek van ondernemers besluit de gemeenteraad het OZB tarief niet- woningen te verhogen, ten behoeve van het instellen van een ondernemersfonds in Noordwijk.

Wettelijke verplichte publicaties

Niet van toepassing

Communicatieplanning

De gemeente communiceert over het besluit om een ondernemersfonds in te stellen, door middel van publicatie op de gemeentelijke website en de besluitenlijsten.

Tot het moment dat de stichting operationeel is, verzorgt de gemeente in samenwerking met de initiatiefnemers de communicatie rondom het ondernemersfonds. Hierna is communicatie de verantwoordelijkheid van de Stichting Ondernemersfonds Noordwijk

Verdere uitwerking in communicatieplan nodig?

Niet van toepassing

